

Frågestund inför dialogmöte 2

Nationell plan för naturrestaurering

Tema: Skogsekosystem

Regeringsuppdraget

Naturvårdsverket har fått i uppdrag att tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen, Statens jordbruksverk samt Boverket, och utifrån inhämtad kunskap och synpunkter från länsstyrelserna, utarbeta ett förslag till nationell naturrestaureringsplan enligt EU:s förordning om restaurering av natur samt lämna en konsekvensutredning av planförslaget.

I uppdraget ingår även att analysera och föreslå nödvändiga författningsändringar till följd av förordningen samt att lämna en konsekvensutredning av förslagen.

Uppdraget ska redovisas senast den 27 februari 2026.

Vi gör det tillsammans!

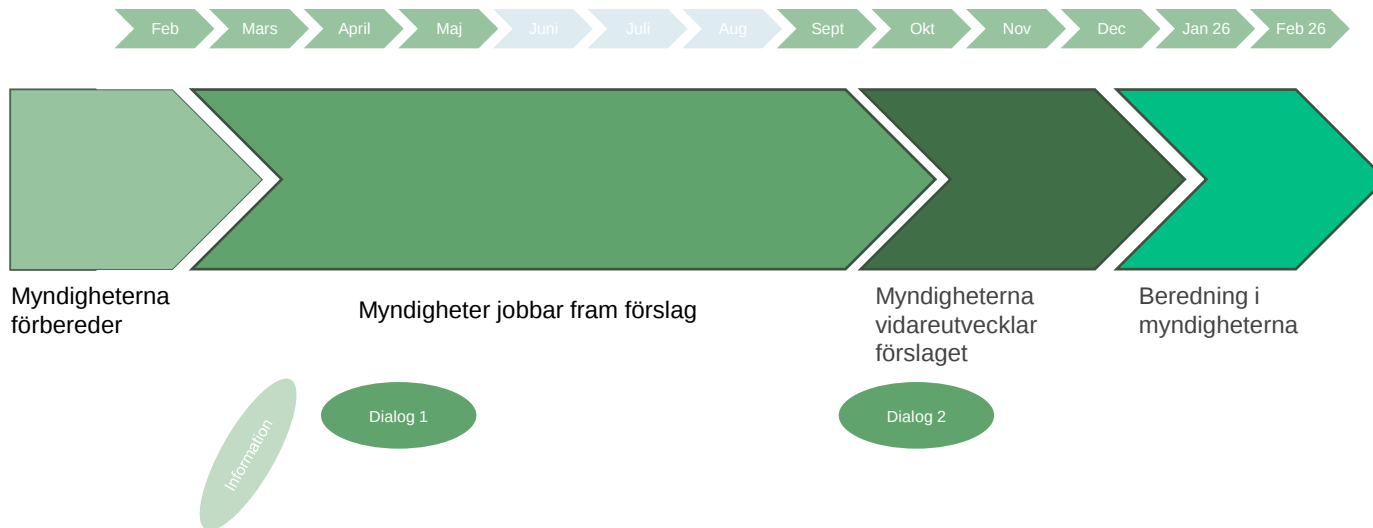
- Förslaget till plan tas fram i dialog där erfarenheter, kunskap och perspektiv från många av samhällets aktörer är en grund för arbetet
- Fem myndigheter deltar i projektledning, styrgrupp och olika delprojekt.
- 13 delprojekt
 - 7 delprojekt hanterar den nationella restaureringsplanens olika sakområden
 - 6 tvärgående funktioner för juridisk analys, delaktighet, kommunikation, miljöbedömning, konsekvensutredning och informationsförsörjning.
- Delaktighet sker både på en övergripande nivå och för respektive ekosystem

Illustration: Kjell Ström

Tidslinje för regeringsuppdraget

Leverans:
27 februari 2026

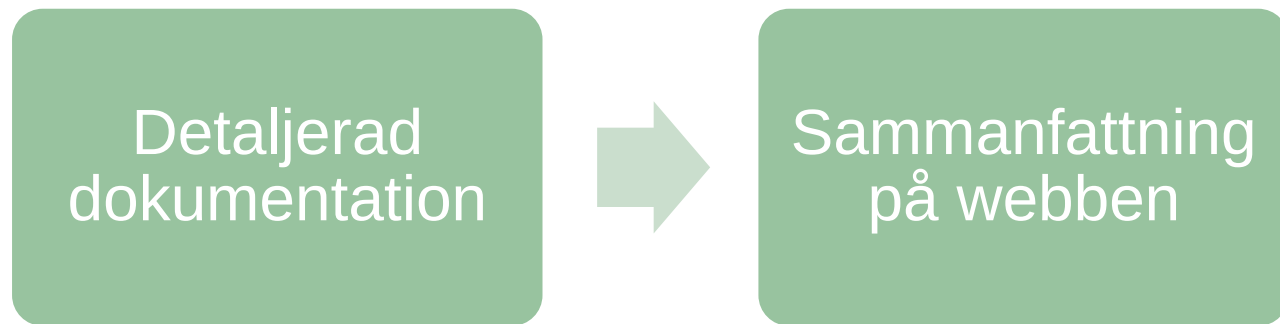

Dialog på bredden och djupet - helhet i dialogen

- Dialoger kring ekosystem för skogen, jordbruket, marint, sötvatten och urbant, författningsförändringar, finansiering
- Dialoger kring övergripande frågor
- Dialoger kring finansiering, samiska frågor, juridiska frågor
- Sammanslaget blir det en helhet

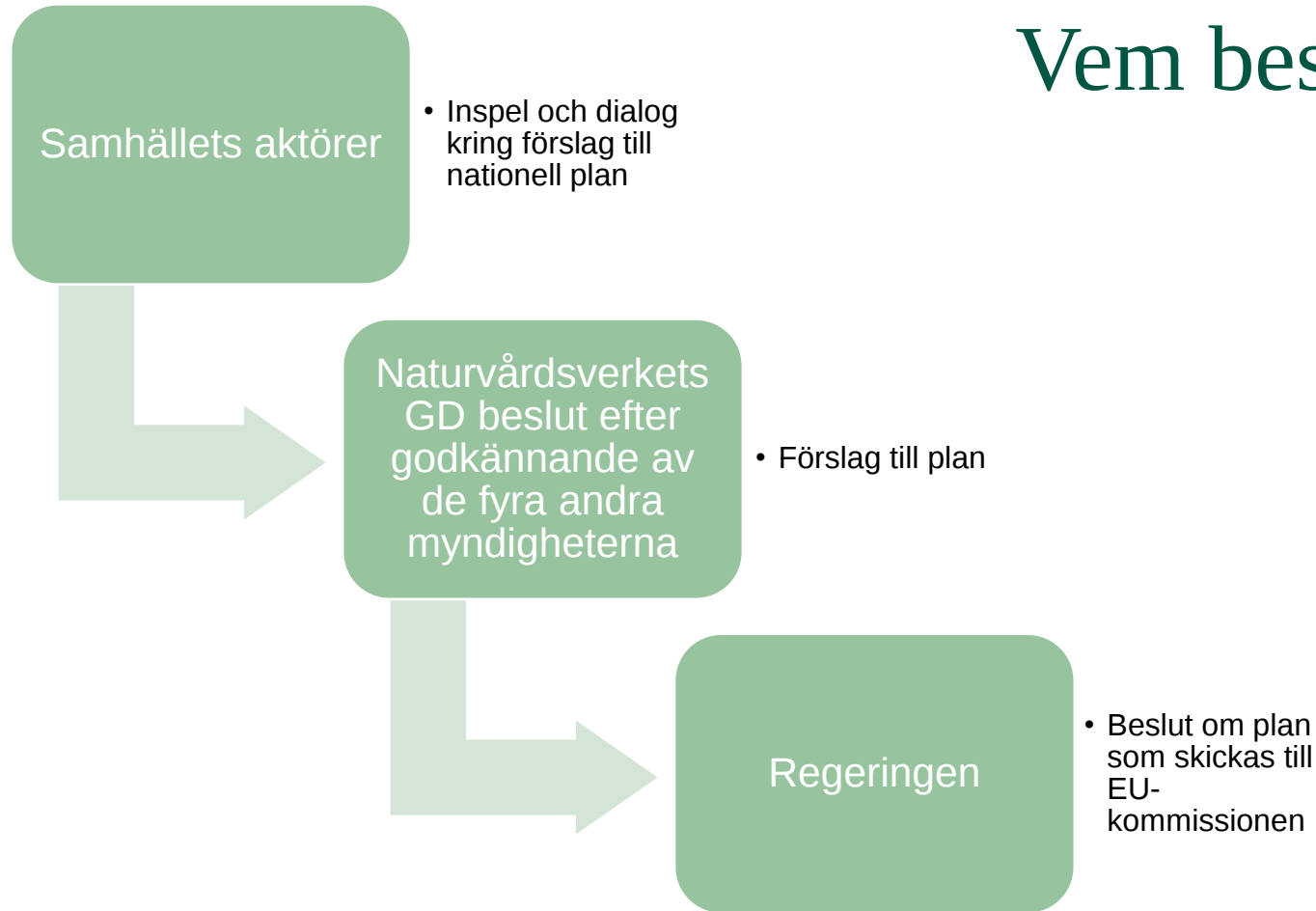
- Delar erfarenheter, kunskaper och perspektiv

Hur tas inspelen om hand?

- Offentlig handling
- Del-/tvärgrupperna bedömer och utvecklar utkastet utifrån inspelen
- Detta är en dialog – ingen remiss (därför ingen remissammanställning)

Vem bestämmer?

Grunden för ett långsiktigt arbete

År 2027

EU-kommissionen
godkänner nationella
restaureringsplanerna och
arbetet börjar.

2024

2027

2030

2040

2050

År 2024

Förordningen träder i kraft. RU
till myndigheterna att ta fram
förslag till plan 2024-2026.
Regeringen skickar in planen
till kommissionen 2026.

År 2030

Minst 20 procent
av EU:s skadade
ekosystem ska
vara restaurerade.

År 2040

År 2050

Alla skadade
ekosystem vara
restaurerade.

Vad händer efter myndigheterna lämnat förslaget?

Skogsdialog i fyra steg

1. Skriftligt underlag
2. Frågestund idag!
3. Dialogmöte 13/11
4. Skriftliga inspel till 18/11

Varför har vi ett frågemöte?

- Förbereda inför dialogmötet 13:e november
- Informera om arbetet framöver och hur man kan göra inspel
- Svara på frågor om sakinnehållet i utskickat underlag
- Fånga in och besvara frågor som rör de två regeringsuppdragen om Nationell restaureringsplan respektive Skogliga vägledningar
- Identifiera delar av underlaget som behöver förtydligas

Vad vill vi uppnå idag?

- Den information som behövs för att kunna bidra till att utveckla planen på dialogmötet 13 november och/eller via enkäten
- Svar på de flesta av sina frågor och en tydligare bild av hur RU NRF och RU SVR hänger ihop
- En bild av arbetet framåt och hur era inspel kommer att tas om hand
- Bidragit till regeringsuppdraget genom att upplysa om vilka delar av underlaget som behöver förtydligas

Vad gör vi idag?

- Välkommen, agenda, incheckning
- Läget i projektet och vad händer framöver?
- Förberedda frågor
- 13.45-13.50 Bensträckare
- Frågestund
- Avslutning

Förberedda frågor

Frågor om RU skogliga vägledningarna och RU NRF

Hur förhåller sig RU Skogliga vägledningarna och RU NRF till varandra?

- Båda uppdragen ska förhålla sig till en miniminivå.
- RU NRF förhåller sig till möjligheter att leva upp till förordningen med 1995 års referensarealer.
- I RU Skogliga vägledningarna ska vi ta fram ett nytt förslag på referensarealer, som grundar sig på ekologiska behov men samtidigt följer styrningen om en miniminivå.
 - Ser t ex över om klassningen till livsmiljötyp kan minska kraven för t ex markägare och företag.

Vad finns det för plan för dialog kring RU Skogliga vägledningar?

- Dialoger sker 20 och 21 november
- 1,5 h per tillfälle. Ca fem aktörer vid respektive tillfälle (representerar olika perspektiv såsom skogsnäring, naturvård etc.)
- Önskar få input på tänkbara konsekvenser
- Några har redan fått inbjudan - hör av er till maria.bond@naturvardsverket.se om ni önskar delta.

Har scenarier för framtida klimatförändringar vägts in i arbetet med något av regeringsuppdragen eller kommer det att göras framöver?

Nej, inget av de här uppdragen har analyserat scenarier för framtida klimatförändringar.

Frågor om processen att ta fram en restaureringsplan

Blir den slutgiltiga planen mer konkret eller kommer det att vara på denna nivå? Dialogunderlaget ger en lägesbild över vad som borde göras, inte vad som ska utföras. Kommer det senare att stå i planen?

- Planen kommer att vara på ungefär den här detaljnivån, men att det ska bli tydligare vad det innebär.
- I redovisningen till regeringen kommer det finnas en tillhörande bilaga som motsvarar EU KOM format, men även denna kommer vara på en översiktlig och aggregerad nivå.
- Den kommer att behöva konkretiseras tillsammans med berörda parter, t ex länsstyrelserna, i genomförandefasen.

Hur ska det här finansieras? Kommer det att beskrivas i planen?

- Planen innehåller avsnitt om finansiering.
- Överlag kommer genomförandet att kräva en ökning av resurserna till restaurering.

Hur tänker ni er bedöma de ekonomiska konsekvenserna av förslagen?

- Exempel: det finns befintliga styrmedel och åtgärder som bidrar positivt vars betydelse ökar över tid (nollalternativet). För vissa artiklar bedöms det dock inte vara tillräckligt. Om en förändring bedöms ske på grund av myndigheternas förslag ingår det i konsekvensutredningen. Förändringar till följd av ökad omfattning av vissa åtgärder och/eller justering av ett befintligt eller nytt styrmedel.
- Konsekvenser bedöms och presenteras
 - Per förslag: Exempelvis om ett förslag har effekt på skogsskötsel som påverkar virkesutbudet så försöker vi bedöma påverkan på volym och ekonomiska konsekvenser för olika aktörer. Men ju längre ut i effektkedjan desto osäkrare bedömning.
 - Sammanfattat för skogsekosystem
 - Sammanfattat för förordningen

Blir det någon formell remiss?

- Projektet kommer inte att göra någon formell remiss
- Vi har i dagsläget ingen information om regeringskansliet avser att remissa planen i något skede.

Gäller förordningen nu eller är det först när NRP:n är antagen?

- Förordningen gäller nu för Sverige som medlemsstat.

Nuläge och tillstånd

Tänker myndigheterna att det går att få tillståndet i livsmiljötyperna att gå från okänt till känt till 2030? Om ja, hur ser ni att det kan gå till?

- Vi håller på att analysera hur vi kan förbättra kunskapsläget om tillståndet
- Vi ser framför oss att det kommer vara en kombination av metoder
- Vi bedömer att vi bör börja kartläggningen inom de skyddade områdena, men samtidigt behövs metodutveckling även för den övriga arealen

Hur kan myndigheterna bidra till att markägare ser positivt på inventeringen och till att ha livsmiljötyp på sin mark och verka för en god status?

- Vi jobbar just nu med att hitta balansen mellan förordningens mål och krav samt vad som åligger medlemsstaten och vad det innebär för markägaren. Vi är inte framme i att se om vi också behöver justera i våra styrmedel.

Angående att skogsägare ska dela information med myndigheten. Hur ligger det till med Skogsstyrelsens karttjänst där markägare kan rita in frivilliga avsättningar och ange typ av skog?

- Ambitionen är att detta ska bli en tjänst på Mina sidor. Pågår förstudie tillsammans med större skogsägare. Ska testas i större skala 2026 innan tjänsten öppnas upp fullt ut.

Artikel 4

Hur är det med artikel 4.7 och åtgärder för att förbättra kvaliteten på livsmiljöer för utpekade arter. Hur förhåller sig det till artskyddsförordningen?

- NRF kan sägas syftar till genomförande av naturvårdsdirektiven.
- Artskyddsförordningen genomför delar av samma direktiv.
- Artskyddsförordningen handlar om förbud - inte aktiva åtgärder. Inte heller helt samma arter.
- Analyser om vad som behövs utifrån NRF pågår.

Hur blir det med icke-försämringskraven i 4.11 & 4.12? Finns det krav på att arealer som inte är skyddade inte ska avverkas?

- På en övergripande nivå är grundtesen att skogliga livsmiljötyper är skyddsvärda skogar som bidrar till skogsekosystemets gröna infrastruktur.
- De bör bevaras på något sätt men det är för tidigt att säga hur det i praktiken blir för varje enskilt område på grund av NRF.
- I bevarandet ingår både att de får stå kvar och att de får naturvårdande skötsel när det behövs.
- En ytterligare utmaning är att de enskilda områdena inte är kända.

Kommer uppdraget att föreslå att Sverige går på 4.13-undantaget för skogen?

- För tidigt att säga hur det blir
- En utmaning är att det är svårt att kompensera i skog
- Vi har fått mycket inspel kring detta redan och räknar med fler och vi behöver titta på frågan igen utifrån de inspel som kommit/kommer.

Vilken referensareal jobbar ni med i projektet?
Om ni jobbar med 1995 års arealer, hur hanteras att det finns mer av vissa livsmiljötyper nu än vad som fanns då?

- I projektet har vi instruktionen att jobba med 1995-års arealer som referensareal.
- I planformatet framgår att ange
 - ✓ total areal livsmiljötyp,
 - ✓ total areal som "inte är i gott tillstånd",
 - ✓ total areal i "okänt" tillstånd
 - ✓ total areal som ska återetableras för att uppnå mål om referensareal
- I instruktioner till planformatet anges att senaste Art17-rapporteringen bör användas

Artikel 12

Fördelar/nackdelar med att låta EU fastställa/ge vägledning kring tillfredsställande nivåer för indikatorerna, i jämförelse med att Sverige anger nivåerna i det underlag som skickas till EU?

- Vi avvaktar med definitiva nivåer men påtalar om vi anser det troligt att nuvarande indikatorvärde ligger över tillfredsställande nivå redan
- Om vi anger en tillfredsställande nivå nu i den frivilliga rutan i rapporteringsmallen och den nivån inte är förenlig med EUs vägledning kommer nivån sannolikt att behöva revideras

Hur ser ni på definitionen för indikatorerna skogsmark med olikåldrig struktur respektive trädartsblandning – vilken rumslig skala? (Har stor påverkan för måluppfyllelse/positiv trend.)

Förtydliga gärna frågan om rumslig skala.

De mäts båda på nationell nivå men andel olikåldrig skog har en annan skärning och där kommer indata från den virkesproducerande arealen medan trädartsblandning mäts över hela skogsmarken.

Vad gäller skalnivåer så har vi i analysen av andel olikåldrig skog sett att minskningen framförallt sker i norr och där behöver även de största insatserna sättas in för att bromsa minskningen.

Varför ligger förslaget om landskapsplanering utifrån länsgränser och inte utifrån gränser satta utifrån ekologin? Med dagens verktyg bör det vara möjligt och ge ett bättre resultat att jobba utifrån "naturvärdesregioner" – vad ser ni för hinder/möjligheter att göra det istället?

Bra inspel. Vi tar med oss detta.

Det här var ett förslag som lades inom arbetet med svensk definition av naturnära skogsbruk och skärningen går absolut diskutera. Utveckla gärna idén ytterligare.

Det är svårt att utifrån texten avgöra hur stor areal skog som förväntas omfattas av respektive åtgärd. Kan ni precisera detta?

Vi håller på med att försöka ange storleksordningar. Två exempel:

- Olikåldrig skog – här kommer åtgärder behövas i storleksordningen 1000-tals ha per år. Vi kan inte sia om framtiden men vet att minskningen varit stor historiskt.
- Index för vanliga skogsfåglar – Vi kommer behöva arbeta för att förbättra den brukade skogen för fåglar som minskar och ingår i indikatorn. Breda penseldrag ingår för exempelvis talltita. Både kvantitet (areal) och kvalitet blir viktigt. Analys pågår i artdelen av projektet (artikel 4.7) som kommer påverka fågelindikatorns beting.

Myndigheterna föreslår att Sverige ska välja bort indikatorn om markkol, trots att Sverige har en positiv trend på denna indikator, med motiveringen att den inte säger något om biologisk mångfald. Men varför skulle EU ha med indikatorn om markkol om den inte är ett bra mått på biologisk mångfald?

- Det är svårt att se kopplingen mellan restaureringsåtgärd och utveckling av indikatorn för Sveriges del. Vad säger den egentligen? Markhälsa är ett begrepp som talas om men för skog och så pass många varierade skogsmiljöer som finns i Sverige är det svårt till omöjligt att ge rådet att vi ska öka lagret av organiskt kol i samtliga skogar för mångfaldens del. I fattiga tallmiljöer skulle det exempelvis vara direkt negativt för många arter. Där behövs bränder och att vi har en fungerande naturlig branddynamik.
- Dataproblem: På grund av långt omdrev i mätningen (markinventeringen) samlas endast få punkter in för vilka det nästan är omöjligt att tillförlitligt dra en trendlinje mellan på så pass kort tid som sex år och att processerna i marken dessutom är väldigt långsamma. Det är ett huvudargument för att välja bort indikatorn. Vi har fått indikationer på att Finland planerar att välja bort indikatorn av liknande anledning (de har ännu färre provytor än Sverige). Vi kan inte direkt påverka den om den plötsligt skulle minska mellan två rapporteringstillfällen.

Indikatorn olikåldrig skog beskrivs i texten vara svår att få en effekt på och det görs tolkningar om att det skulle krävas stora förändringar i dagens skogsbruksmetoder som skulle påverka näringsidkare negativt. Varför har det inte resonerats om att välja bort denna indikator?

- Indikatorerna som väljs ska indikera på att den biologiska mångfalden i den berörda medlemsstaten har förbättrats.
- Myndigheternas analys är att en ökad andel olikåldrig skog är starkt korrelerad med förbättrad biologisk mångfald i svenska skogar.
- Rådgivning i kombination med statligt åtagande kan möjligtvis minska negativa effekter på näringsidkare. Vi lägger förslag, regeringen beslutar.

Kan inte skärmställning bidra till indikatorn olikåldrig skog på ett mer konstadseffektivt sätt än andra varianter av hyggesfritt

- Troligtvis inte.
- Olikåldrig skog mäts av riksskogstaxeringen och det är den statistiken vi följer. Enligt deras definition så kommer sannolikt skärmställningar att falla under kategorin "tämligen likåldrig skog eller helt likåldrig skog" utifrån att åldern mäts i det huggningsklassbestämmande skiktet.

Naturnära skogsbruk finns listad som en åtgärd. Men är förslaget att allt skogsbruk ska följa principerna för naturnära principerna, eller en viss andel? I så fall vilken?

- Förslaget till definition av naturnära skogsbruk innehåller förslag på utformning och avgränsning. Tanken var som input till en framtida certifiering. Vi tänker oss att delar i ett naturnära skogsbruk har en positiv inverkan på indikatorn för olikåldrig skog olika krav på mindre och större markägare och att det kan finnas flexibilitet.

När det står hyggesfritt som en åtgärd, vad är definitionen av hyggesfritt?

- Skogsstyrelsens definition av hyggesfritt skogsbruk.

Uppföljning och övervakning

Vem ansvarar för metodutveckling och praktisk uppföljning av skötselåtgärder?

- Sverige som land ansvarar för att vi har metoder för att följa upp
- Vi vet inte just nu hur det ansvaret kommer att fördelas mellan myndigheterna
- I några fall, tex för pollinatörer, finns EU-gemensamma metoder

Övrigt

Utveckla hur ni tänker att åtgärdssamordning ska gå till för att få till större förändringar, inte "bara" stora förändringar väldigt lokalt

- Det ska finnas koordinering på regional och nationell nivå.

Hur ser planen/tankarna ut för att prioritera områden som dels kan restaureras till naturtyp jordbruks-ekosystem, alternativt skulle kunna restaureras till naturtyp skogsekosystem? Vad "väger tyngst" och system för att avgöra det?

- På det stora hela inget stort problem vid beaktande av minimikrav och teknisk genomförbarhet.
- Sammanlagt omkring 100 000 ha gräsmark kan behöva återskapas till 2050. Mark som definitionsmässigt är skog kan till viss del behöva tas i anspråk.
- Merparten av återskapandebehovet gäller trädklädda betesmarker och silikatgräsmarker. Båda naturtyperna går i princip att återskapa från relativt triviala skogar.
- Lokalt kan igenväxande inägomark i söder respektive barrskog på kalkrik mark i norr ha potential att restaureras åt båda hållen till mer "exklusiva" naturtyper. Om det finns tillgång till betesdjur torde gräsmarkerna i ett sådant läge väga tyngst.

Det här undrar jag just nu!
Menti.com

Hur ser arbetet ut närmaste tiden?

Dialogmöte 13/11

- En person/organisation
- Anmäl er genom att tacka ja med "skicka svar nu"
- Läs underlaget enligt anvisning
- Huvudfokus på era inspel på åtgärder och konsekvenser

Därefter Webbformulär

[Lämna synpunkter på dialogunderlag – förslag till nationell plan för naturrestaurering](#)

Senast 18 nov

